

XXVIII. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

28. ožujka 2023.

treći (III.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90

Upute natjecateljima **koji ispit pišu na papiru**

1. Ispit se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba čitljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. Ako natjecatelj želi prepraviti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati izmjene odgovora. **Svaki natjecatelj smije u cijelome ispitu imati najviše tri izmjene.**
8. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

1. Napiši pisanim slovima, prema pravopisnim pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova, dijelove rečenica otisnute ispod crte velikim tiskanim slovima.

Svi vole putovanja. Neki maštaju o putovanju u _____, u

(SVEMIR)

mislima putuju _____. Mi ćemo

(MLIJEČNOM STAZOM)

se ipak zadržati ovdje, u _____. Putujemo u

(LIJEPOJ NAŠOJ)

Istru, vozimo se _____ do Pule.

(ISTARSKIM IPSILONOM)

Razgledavamo _____, odlazimo do

(NACIONALNI PARK BRIJUNI)

_____ i dalje u unutrašnjost.

(LIMSKOGA KANALA)

6	
---	--

2. Upiši slovo č ili ć.

Krenuli su u ekspediciju. Njihov vodi_____ Roko bio je neumoran. Razgr____u____i
grmlje i preskaku____u____i nepremoš____ene prepreke, bili su izmoreni.

4	
---	--

10	
----	--

3. Upiši *dž* ili *đ*.

Tinej____eri su skloni pustolovinama, ali se kod njih često javlja sr____ba ako naiđu na probleme.

2	
---	--

4. Upiši *ije* ili *je*.

Od____vajući se za put, već je počeo razmišljati o r____šavanju zadatka. Misao je putem sazr____vala, a na cilju problem je bio r____šen.

4	
---	--

5. Odredi rod, broj i padež podcrtanim riječima.

U Šoljanovu romanu *Kratki izlet* skupina studenata odlazi u Istru u potrazi za freskama. Morali su dobro otvoriti oči i načuliti uši kako ne bi zalutali. Roko je nosio naočale debelih stakala i često prilazio opasnim mjestima. Grmlje je bilo gusto, a put sve naporniji.

riječ	rod	broj	padež
romanu			
freskama			
uši			
naočale			
debelih			
grmlje			

6	
---	--

12	
----	--

6. Odredi vrstu podcrtanim riječima.

U njemu sam prvi i posljednji put vidio istinsko osjećanje sreće. Za sve nas druge sreća je bila ista.

(prema: A. Šoljan, *Kratki izlet*)

prvi _____

put _____

za _____

druge _____

ista _____

5	
---	--

7. Ispiši iz teksta zadane glagolske oblike.

Ujutro je cijela klapa bila krenula u ekspediciju, ali su se ubrzo počeli osipati. Neki zaostajahu više se ni ne obazirući na ostale dok bi ih oni bili dozivali. Primijetivši da su ostali sami, Roko i pripovjedač gorko se osmjehnuše. Znali su da ne bi bilo dobro kad bi se i dalje obazirali na odbjegle članove.

infinitiv _____ gl. prilog sadašnji _____

imperfekt _____ gl. prilog prošli _____

aorist _____ pluskvamperfekt _____

6	
---	--

11	
----	--

8. Napiši na prazne crte tražene oblike glagola navedenih u zagradama ispod crte.

Kad se netko požalio da više ne može, on bi mu naredio: „_____!”

(*moći*, imperativ, 2. l. jd.)

_____ da nismo imali kartu.

(*izgubiti se*, kondicional drugi, 1. l. mn.)

Ako _____ na okupu, sve će biti u redu.

(*držati se*, futur drugi, 2. l. mn.)

On polako _____ strpljenje.

(*gubiti*, imperfekt, 3. l. jd.)

Gospodo, jeste li _____ neke planinare?

(*susresti*, gl. pridjev radni)

5	
---	--

9. Ispiši na crte glagole iz teksta koji mogu, ovisno o kontekstu, imati oba vida.

Ugledam česmu ugrađenu u zid: voda teče iz usta vječno iskešenoga lava. Voda neprestano teče, ali se ne može čuti.

(prema: Antun Šoljan: *Kratki izlet*)

_____

2	
---	--

7	
---	--

10. Upiši nazive označenih dijelova leksikografskoga članka.

putovánje *im. s.* (G putovánja; *mn.* N putovánja, G putovánjā) odlazak iz mjesta u
mjesto s određenom svrhom, kretanje različitim prijevoznim sredstvima izvan
mjesta stalnoga boravka [ići na ~]; **sin.** put ◇ **maturalno** ~ putovanje na koje se
ide pri kraju srednje škole; *sin.* maturalac *razg.*

--

--

--

3	
---	--

11. Napiši pridjev tvoren od broja napisanoga u zagradi ispod crte.

Na put je ponio _____ hlače.

(tri)

Našli su se pred zagonetnim _____ vratima.

(četiri)

U daljini su zvonila _____ zvona.

(pet)

3	
---	--

12. Napiši brojevni prilog odnosno brojevu imenicu broja navedenoga u zagradi ispod crte.

Pripovjedač kaže da ih je u početku bilo _____, a na

(deset, brojevni prilog)

kraju su ostali samo on i Roko, njih _____.

(dva, brojevu imenica)

2	
---	--

8	
---	--

13. Upiši na crtu pridjeve koji označuju boje tako da izrazi s pridjevom imaju odgovarajuće preneseno značenje.

Iako ih je uvjeravao da su odluke zajedničke, on je bio _____ eminencija.

Ako ne pronađu gradinu, _____ im se piše.

Oni koji vole prirodu, misle _____.

3	
---	--

14. Zadatak ima dva dijela.

a) Odredi od dvaju mogućih oblika opisnoga pridjeva onaj koji je podcrtan u rečenici.

Taj se kratki izlet pretvorio u pravu moru.

kratki – _____ pridjev

b) Napiši rečenicu u kojoj ćeš pridjev kratki upotrijebiti u D m. r. jd.

_____

2	
---	--

15. Napiši na praznu crtu točan oblik netočno upotrijebljene zamjenice.

To je taj roman kojega sam želio pročitati. _____

Dodaj mi onu knjigu pokraj tebe. _____

2	
---	--

7	
---	--

16. Oblikuj četiri različite izvedenice glagola *pisati* tako da predmetneš četiri različita prefiksa na njegov infinitiv.

Glagolska izvedenica mora biti jezično i smisleno točno uvrštena u rečenicu.

Budući da su trebali _____ seminarski rad na temu fresaka, odlučili su prvo rukom _____ podatke iz dokumenata. Zatim će ih redom _____, a nakon toga s pomoću njih _____ freske.

4	
---	--

17. Rastavi podcrtane riječi prema tvorbenoj i morfemskoj analizi.

Odlučio sam pročitati taj zanimljivi putopis.

tvorenica	tvorbena analiza	morfemska analiza
pročitati		
putopis		

4	
---	--

8	
---	--

18. Izdvoji iz rečenica primjere tvorbenih načina srastanja i slaganja.

Tražeci gradinu usput su nailazili na neobične putokaze, pa su jedanput zamalo završili u provaliji. Tada su brže-bolje odlučili krenuti u smjeru sjeverozapada.

srastanje: _____

slaganje: _____

2	
---	--

19. Odredi kojim je tvorbenim načinom nastala podcrtana riječ.

Antun Šoljan suvremeni je hrvatski romanopisac. _____

Pripovjedač kaže da je slučaj postajao beznadan. _____

Dok je bio srednjoškolac, maštao je o uspjehu. _____

3	
---	--

5	
---	--

20. Ispiši na crtu točan dio rečenice.

Neki su taj izlet bili shvatili kao *rekreacijski/rekreativni*. _____

Nakon takva napora neće im biti potrebni nikakvi *dijetalni/dijetni* proizvodi.

_____

2	
---	--

21. Napiši na prazne crte sinonime podcrtanih riječi.

Gledali bismo s čežnjom i lijevo i desno, zastajali bismo hineći oklijevanje.

(prema: A. Šoljan, *Kratki izlet*)

čežnja – _____

hiniti – _____

2	
---	--

22. Zadatak ima dva dijela.

a) Napiši na praznu crtu homonim podcrtane riječi.

b) Objasni značenje napisanoga homonima.

Svuda se naokolo nalazi obilna paša za stoku.

homonim: _____

značenje: _____

2	
---	--

6	
---	--

23. Objasni značenje podcrtanih glagola.

Počeo je crvenjeti od bijesa, pa je zacrvenio natpis.

glagol	značenje
crvenjeti	
zacrveniti	

2	
---	--

24. Odredi sintaktičku službu podcrtanim riječima (članove gramatičkoga ustrojstva).

Bile su jedine ženske u našoj ekspediciji (kao što vidite, stvar je u početku bila zamišljena vrlo znanstveno) i smatrale su da su, ovako osamljene, u toj muškoj rulji svakako ugrožene.

(prema: A. Šoljan, *Kratki izlet*)

stvar – _____

znanstveno – _____

osamljene – _____

3	
---	--

5	
---	--

25. Odredi redom vrstu zavisnim surečenicama u višestruko složenoj rečenici. Priložnim surečenicama odredi i podvrstu.

Moram još jednom ponoviti da je Roko lud da bih mogao objasniti onu nervoznu vitalnost, neizlječivi nemir, neodoljivi poriv za akcijom, bilo kakvom akcijom, neutaživu žeđ za promjenom koja bi bez ikakvog povoda, bez ikakve vidljive logike diktirala njegovim neočekivanim postupcima.

(prema: Antun Šoljan: *Kratki izlet*)

_____, _____, _____

3	
---	--

3	
---	--

Pročitaj pažljivo sljedeći tekst i riješi zadatke koji slijede.

Udio Šoljana

Nastojeći na individualizaciji svojega poetskog diskursa, Šoljan u početku kao da hoće prijeći sva iskustva frustracije i uzaludnoga napora koja dijeli s drugima, ali pokazuje u tome gotovo više upornosti u samokažnjavanju od njih. Isto tako, on više od svojih kolega pokazuje naznake vitalizma – Dragojević bi rekao biofilnosti – ali one, književno još ne potpuno osviještene, više su se prepoznavale na planu osobnoga života, osobito u radosti života s morem (*Mladost*). »Ova su mjesta bez nas, prijatelji...«, poručuje ipak pjesnik dajući dovoljno do znanja o iskustvu egzistencijalne uzaludnosti, koja nikako da iz količine prijeđe u kakvoću suprotnoga predznaka. Najpoznatije pjesme iz zbirka *Na rubu svijeta* (1956.) i *Izvan fokusa* (1957.) *Sjevernjaci*, *Kiša*, *Kralj*, *Bacač kamena*, *Starci*, *Odlazak* ustrajno variraju temu odlaganja životnoga projekta i starenja kao posljedice, prisjećajući se Eliotova Tiresije i ozračja *Puste zemlje*. U tim vrsno napisanim pjesmama Šoljan pod hladnim nordijskim podnebljima iskušava objektivne korelative odgađanja nekoga pravog života kojega nema. To su teme o kojima usporedno piše i Slavko Mihalić, opuštenijom slikovnošću, na način prilagođeniji mijenama povijesne osjetljivosti. Hladni rat političkih mozgova poprima oblik ekspresionistički potenciranih ustrajnih prisjećanja na minuli rat: »...svake noći po pustim ulicama / iz mraka dođe, za mnom ide, i prijeti, / za mnom ide zeleni mrtvac i prijeti« (*Uspavanka*). Kao što nam se to već često događalo, paranoidno se obnavlja osjećaj krivnje za tuđa nedjela da bi se iz kolektivne savjesti pokušao roditi neopterećeni pojedinac.

(Zvonimir Mrkonjić, *Prijevodni pjesništva*)

26. Koji se sinonim za *vitalizam* navodi u tekstu?

1

1

27. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U opisu kakvoće suprotnoga predznaka aludira se na predznak:

- a) minus
- b) plus
- c) povisilica
- d) snizilica

1	
---	--

28. Koje se dvije zbirke pjesama Antuna Šoljana spominju u kolumni?

_____

1	
---	--

29. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Uzor je Antunu Šoljanu:

- a) Danijel Dragojević
- b) Thomas Stearns Eliot
- c) Slavko Mihalić
- d) Zvonimir Mrkonjić

1	
---	--

3	
---	--

30. Dokaži citatom iz teksta točnost sljedeće tvrdnje.

U poetskome diskursu Antuna Šoljana možemo pronaći stihove koji slave životne radosti.

1	
---	--

31. Ispiši iz teksta citirane stihove Šoljanovih pjesama.

1	
---	--

2	
---	--

32. Zadatak ima dva dijela.

a) Navedi dijelove kompozicijske strukture kolumne.

---

b) Navedi kojemu dijelu kompozicijske strukture pripada navedeni dio teksta.

2	
---	--

2	
---	--